

Socialdepartementet

103 33 Stockholm

Framställan om en utredning avseende försvarsförmånerna

Sammanfattning

Regelverket för de förmåner som totalförsvarspliktiga, hemvärnssoldater och frivilliga med flera har rätt till är svåröverskådligt och i många avseenden ett svårtillämpat författningskomplex. Försvarsförmånerna regleras i ett flertal olika lagar och förordningar. Författningarna har tillkommit vid olika tidpunkter. I flera av författningarna finns hänvisningar när det gäller förmånsvillkor till andra delar av regelverket. Förmånsbestämmelserna skiljer sig samtidigt åt mellan de olika tjänstgöringsformerna. Regelverket involverar även flera olika aktörer, bland annat flera myndigheter, när det gäller att tillhandahålla underlag och att besluta om och betala ut olika ersättningar. Gränssnittet och ansvarsförhållandena mellan dessa olika aktörer är i vissa delar otydligt i lagstiftningen, vilket leder till tolkningsproblem, missförstånd om vem som ansvarar för vad och felaktig information till enskilda. Till det kommer att vissa av förmånsreglerna i sig är komplexa och svåra att tillämpa på ett resurseffektivt sätt för Försäkringskassan redan i ett normalläge. Det gäller framförallt reglerna om dagpenning, som bland annat kräver en SGI-beräkning om en aktuell sådan inte redan finns, och reglerna om näringsbidrag. Eftersom många av reglerna är av äldre ursprung och regleringen framförallt i förordningsform saknas i stor utsträckning också aktuella och relevanta förarbeten och därmed tolkningsstöd.

Försäkringskassan hanterar ett stort antal ärenden om försvarsförmåner i form av dagpenning och olika familjebidrag varje år. Vid ett beslut om hemvärnsberedskap och/eller höjd beredskap som innebär att hemvärnssoldater och totalförsvarspliktiga kallas in skulle antalet ärenden om dagpenning och näringsbidrag enligt gjorda beräkningar öka dramatiskt hos myndigheten på mycket kort tid. I en sådan situation skulle det bli mycket svårt, om ens vara möjligt, för Försäkringskassan att utifrån nuvarande regelverk hantera en sådan ökad ärendeströmning som det skulle bli fråga om på ett bra sätt. Det gäller både med beaktande av regelverkets systematik och det förhållandet att vissa av reglerna bedöms som svåra att tillämpa redan i ett normalläge. Regelverket ställer därutöver upp krav på den enskilde och i handläggningen som skulle kunna bli svåra att uppfylla i ett läge med hemvärnsberedskap och/eller höjd beredskap.

Försvarsförmånerna har stor betydelse för de förmånsberättigades och deras familjers trygghet och välfärd. Detta skulle komma att gälla än mer i ett läge med hemvärnsberedskap och/eller höjd beredskap då betydligt fler personer i Sverige än i dag skulle komma att vara beroende av dessa förmåner för sin försörjning och då också under längre tid än i ett normalläge med endast fredstida övningar. Det behövs därför en god beredskap så att handläggning och utbetalning av dessa förmåner så långt möjligt kan upprätthållas även i en sådan situation.

Enligt Försäkringskassan är det inte tillräckligt att det redan inom ramen för gällande rätt finns viss särreglering och ett bemyndigande för regeringen att i krig eller vid krigsfara eller utomordentliga förhållanden av visst slag föreskriva om undantag i vissa avseenden från ordinarie förmånsregelverk. För att Försäkringskassan på bästa sätt ska kunna administrera försvarsförmånerna i en sådan situation krävs förutseende och framförhållning. Regler om vad som ska gälla bör så långt möjligt beredas grundligt och

beslutas på förhand, under normala förhållanden. Enligt Försäkringskassan är det också viktigt att det regelverk som ska tillämpas i en sådan situation är systematiskt och tydligt samt så enkelt, praktiskt och resurseffektivt som möjligt att handlägga samtidigt som det upplevs som rättvist och har en positiv inverkan på de förmånsberättigades inställning till tjänstgöringen.

Försäkringskassan anser sammantaget att det behövs en grundlig och samlad översyn av regelverket för försvarsförmånerna. Försäkringskassan föreslår därför att regeringen tillsätter en utredning för att analysera om den nuvarande systematiken för regelverket är ändamålsenlig och regelverkets innehåll ändamålsenligt och tillräckligt tydligt i alla delar eller om det finns anledning att göra ändringar i någon eller några av dessa delar. En sådan utredning bör också analysera i vilken mån regelverket är möjligt att tillämpa även i en situation med hemvärnsberedskap och/eller höjd beredskap, eller om det i vissa avseenden och i så fall vilka behövs ytterligare särskilda undantagsregler för en sådan situation och hur dessa regler i så fall bör utformas. På grund av det försämrade säkerhetsläget i Europa och den ökade hotbilden mot Sverige och svenska intressen anser Försäkringskassan att det råder fara i dröjsmål och att en utredning därför skyndsamt bör initieras.

Försäkringskassan har inför inlämnandet av denna framställan informerat Försvarsmakten om framställan och dess innehåll.

Bakgrund

Regeringen gav den 10 mars 2022 Försäkringskassan i uppdrag att analysera och redovisa förslag på hur utbetalningar från socialförsäkringen kan säkerställas under krig och krigsfara i enlighet med 117 kap. socialförsäkringsbalken (SFB) (S2022/01531 delvis). I Försäkringskassans slutredovisning av detta uppdrag konstaterade myndigheten bland annat att det enda utbetalningssätt som är möjligt att tillämpa är utbetalning till bankkonto i enlighet med statens betalningsmodell. Med den utgångspunkten gjorde Försäkringskassan även en fördjupad analys av reglerna i 117 kap. SFB, vilket bland annat ledde till att Försäkringskassan, tillsammans med Pensionsmyndigheten, gav in en framställan om upphävande av vissa bestämmelser i 117 kap. SFB, daterad den 24 oktober 2022 (FK 2022/016014), och en framställan om en utredning avseende socialförsäkringen vid krig, krigsfara och allvarliga fredstida kriser, daterad samma dag (FK 2022/012527).

Sedan dessa framställningar gavs in har Försäkringskassan fortsatt att inom ramen för myndighetens beredskapsarbete arbeta vidare med frågan om författningsberedskap bland annat för krig och krigsfara hänförligt till de förmånsregelverk som myndigheten administrerar.

De förmåner som totalförsvarspliktiga, hemvärnssoldater och frivilliga med flera har rätt till (försvarsförmånerna) regleras i ett flertal olika lagar och förordningar. Flera av dessa författningar, bland annat flera olika förordningar, trädde i kraft på 90-talet och regelverket har sedan dess inte varit föremål för någon allmän översyn. Samtidigt är många av reglerna i dessa författningar av betydligt äldre ursprung. Föregångare till dagpenning och familjepenning har funnits sedan lång tid tillbaka. Familjebidragsinstitutet med bland annat familjepenning, bostadsbidrag och näringsbidrag tillkom 1940 i form av en krigsfamiljebidragsförordning och en fredsfamiljebidragsförordning som senare på 40-talet ersattes med en familjebidragsförordning med samma regler för krigs- och fredsförhållanden (SOU 1990:26 s. 56). När det gäller ersättningsreglernas konstruktion för dagpenningen har denna varit oförändrad sedan dagpenningssystemet med anknytning till sjukpenningreglerna infördes 1977 (prop. 1975:37 s. 70 f.).

Administrationen av det så kallade dagpenningssystemet flyttades över till de allmänna försäkringskassorna den 1 januari 1977 (prop. 1977/78:127 s. 24). På 90-talet flyttades även administrationen av familjebidragen över till dåvarande Riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna. Som skäl för överflyttningen angavs bland annat att man ville göra hanteringen mer effektiv och till en helt statlig angelägenhet. En av anledningarna till att man ansåg att de allmänna försäkringskassorna var lämpliga att sköta denna hantering var de allmänna försäkringskassornas lokala förankring med kontor i alla kommuner. I och med det kunde de allmänna försäkringskassorna ge den tjänstepliktige service var i landet han än befann sig. Den tjänstepliktige bedömdes också ha en naturlig anknytning till den allmänna försäkringskassan på hemorten redan före inryckningen. Riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna bedömdes även ha utbyggda ADB-system, väl utvecklade informationssystem och automatiskt god person- och lokalkännedom genom uppgifter om den försäkrades arbets- och inkomstförhållanden. En annan anledning angavs vara att tjänstemännen på de allmänna försäkringskassorna redan hade kompetens från handläggning inom områden liknande familjebidragshanteringen (SOU 1990:26 s. 25 och prop. 1990/91:102 s. 182 ff.).

Sedan tillkomsten av stora delar av det nuvarande regelverket för försvarsförmånerna har det svenska samhället förändrats i grunden. Samhället har centraliserats och digitaliserats. År 2005 slogs Riksförsäkringsverket och de 21 länsförsäkringskassorna samman och bildade den nya myndigheten Försäkringskassan. Den 1 januari 2011 trädde SFB i kraft. Under 2016 infördes en sammanhållen militär grundutbildning i Sverige. Den 1 juli 2018 fick Sverige också en ny förvaltningslag (2017:900). Till det kommer hotbilden mot Sverige och svenska intressen som har ökat på senare tid i takt med att säkerhetsläget i Europa har försämrats. Det gäller inte minst sedan Ryssland inlett ett anfallskrig mot Ukraina.

Försäkringskassan hanterar för närvarande cirka 45 000 ärenden om försvarsförmåner i form av dagpenning och olika familjebidrag varje år, varav endast cirka 10-20 ärenden om näringsbidrag. Anledningen till att ärendena om näringsbidrag är så få i ett normalläge är att det inte är många av de som genomgår grundutbildningen som driver företag och att de senare repetitionsövningarna sällan är så långa att behov av näringsbidrag uppstår.

Hemvärnets personal består av bland annat hemvärnssoldater och personal med avtal för tjänstgöring i hemvärdet enligt förordning (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet. Vid ett beslut om så kallad hemvärnsberedskap som innebär att hemvärnssoldater kallas in skulle antalet ärenden om försvarsförmåner hos Försäkringskassan öka dramatiskt på mycket kort tid då uppskattningsvis minst 20 000 hemvärnssoldater skulle ha rätt till dagpenning och eventuellt näringsbidrag. Skulle ett beslut om skärpt beredskap fattas skulle antalet ärenden bli ännu fler på kort tid då uppskattningsvis minst 2 000 ytterligare totalförsvarspliktiga skulle kallas in och ha rätt till dagpenning och eventuellt näringsbidrag. Vid högsta beredskap skulle ytterligare uppskattningsvis minst 20 000 totalförsvarspliktiga ha rätt till dagpenning och eventuellt näringsbidrag. Om ett beslut om höjd beredskap fattas skulle därutöver tillkomma ytterligare ärenden om dagpenning och eventuellt näringsbidrag till frivilliga, inklusive den personal inom hemvärdet som har avtal för tjänstgöring enligt förordning om frivillig försvarsverksamhet.

För Försäkringskassan skulle det, utöver den inledande handläggningen när beredskapen börjar och respektive grupp kallas in, sedan handla om ett mycket stort antal löpande utbetalningar och eventuellt ytterligare handläggning så länge tjänstgöringen fortsätter. Försäkringskassan räknar i en sådan situation även med en särskilt dramatisk ökning av antalet ärenden om näringsbidrag, eftersom åtminstone några procent av de som kommer att tjänstgöra i en sådan situation statistiskt sett bör vara företagare med behov av denna förmån. För Försäkringskassan skulle ett stort

antal inkomna ärenden om näringsbidrag på kort tid vara mycket arbetsbetungande, eftersom dessa ärenden bedöms vara särskilt komplicerade och mycket resurskrävande för myndigheten att handlägga redan i ett normalläge. På grund av att antalet ärenden om näringsbidrag är så få i ett normalläge är det också endast ett fåtal av Försäkringskassans handläggare som har erfarenhet och kunskap av att hantera denna förmån.

Försvarsförmånerna har stor betydelse för de förmånsberättigades och deras familjers trygghet och välfärd. Om dessa utbetalningar skulle falla bort skulle det ganska snart leda till betydande problem, särskilt för de mottagare som saknar marginaler i sin ekonomi. Längre bortfall skulle ge allvarliga konsekvenser på samhällsnivå. Detta skulle komma att gälla än mer i ett läge av hemvärnsberedskap och/eller höjd beredskap då betydligt fler personer i Sverige än i dag skulle komma att vara beroende av dessa förmåner för sin försörjning. I en sådan situation kommer dessa personer också att vara beroende av dessa förmåner under längre tid än i ett normalläge med endast fredstida övningar. Det behövs därför en god beredskap så att handläggning och utbetalning av dessa förmåner så långt möjligt kan upprätthållas, även i en situation av hemvärnsberedskap och/eller höjd beredskap.

I nuvarande regelverk finns viss särreglering för vissa förmånstagare av försvarsförmåner i ett läge med hemvärnsberedskap respektive höjd beredskap. Det finns också viss särreglering för förvaltningsmyndigheters handläggning av förvaltningsärenden i krig och vid krigsfara eller utomordentliga förhållanden av visst slag. Därutöver finns ett bemyndigande som ger regeringen möjlighet att i en sådan situation föreskriva bland annat att förmåner som administreras av Försäkringskassan ska bestämmas enligt andra grunder eller i annan ordning än enligt ordinarie regelverk.

Bemyndigandebestämmelser innebär dock att regler i sak behöver tas fram när den extraordinära situationen redan är ett faktum, typiskt sett under stor brådska. Risken är att sådana undantagsbestämmelser inte blir lika genomarbetade och väl avvägda som om de tagits fram under normala förhållanden. Den bristande förutsebarhet som en sådan reglering medför innebär också att den handläggande myndigheten saknar förutsättningar för att på ett bra sätt förbereda de rutiner, IT-stöd etcetera som behövs i en sådan situation. Exempelvis medför förändringar i de förmånssystem som Försäkringskassan administrerar som regel behov av omfattande och tidskrävande IT-utveckling. Även om regeringen skyndsamt beslutar om förordningar med undantagsregler när en sådan situation uppstår kan det därför vara svårt eller till och med omöjligt för myndigheten att implementera reglerna tillräckligt snabbt och sedan, när situationen är över, snabbt återgå till normal drift. Det skulle dessutom i en sådan allvarigare situation också kunna uppstå problem för regeringen att nå ut med information om nya regler.

Gällande rätt

Det nuvarande regelverket för försvarsförmånerna finns bland annat i

- lag (1991:1488) om handläggning av vissa ersättningar till den som tjänstgör inom totalförsvaret,
- lag (1994:1809) om totalförsvarsplikt,
- förordning (1982:366) om utbetalning av dagersättningar från Försäkringskassan,
- förordning (1994:523) om förmåner till frivilliga (FFF),
- förordning (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet,
- förordning (1995:238) om totalförsvarsplikt,
- förordning (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga (FFT),

- förordning (1996:927) om Försvarsmaktens personal,
- hemvärnsförordning (1997:146),
- förordning (1997:147) om förmåner till hemvärnssoldater (FFH),
- officersförordning (2007:1268), och
- förordning (2015:613) om militär grundutbildning.

De ersättningar som kan betalas ut med stöd av dessa författningar är bland annat dag ersättning eller dagpenning och olika familjebidrag.

Försäkringskassan handhar frågor om dagpenning och familjebidrag och dessa ersättningar betalas också ut genom Försäkringskassan (11 kap. 1 och 4 §§ FFT samt 1 § lag om handläggning av vissa ersättningar till den som tjänstgör inom totalförsvaret, se dock även 15 § FFF). Annan förmån än dagpenning, familjebidrag, ekonomiskt stöd i form av bidrag och grupplivförsäkring beslutas och betalas ut av den myndighet, den kommun eller den region där den totalförsvarspliktige tjänstgör. I fråga om de totalförsvarspliktiga som tjänstgör hos ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en annan enskild än ett registrerat trossamfund eller en organisatorisk del av ett sådant samfund ska dock den utbildningsansvariga myndigheten besluta om och betala ut sådana förmåner. Myndigheten får dock överlämna rätten att besluta om och betala ut förmånerna till de enskilda hos vilka totalförsvarspliktiga fullgör civilplikt. För de totalförsvarspliktiga som tjänstgör hos ett registrerat trossamfund eller en organisatorisk del av ett sådant samfund ska Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) besluta om och betala ut förmånerna. MSB får överlämna rätten att besluta om och betala ut förmånerna till de trossamfund och organisatoriska delar av sådana samfund hos vilka totalförsvarspliktiga fullgör civilplikt (11 kap. 12 § FFT).

Underlag för Försäkringskassans utbetalningar av dagpenning lämnas av Totalförsvarets plikt- och provningsverk eller, efter överenskommelse med myndigheten, av andra statliga myndigheter, kommuner, regioner, bolag, föreningar, samfälligheter, stiftelser, registrerade trossamfund och organisatoriska delar av sådana samfund samt andra enskilda (11 kap. 2 § FFT). Skatteverket, Totalförsvarets plikt- och provningsverk eller, efter överenskommelse med myndigheten, andra statliga myndigheter, kommuner, regioner, bolag, föreningar, samfälligheter, stiftelser, registrerade trossamfund och organisatoriska delar av sådana förbund samt andra enskilda ska lämna de uppgifter som behövs för Försäkringskassans bedömning av rätten till familjebidrag till Försäkringskassan (11 kap. 7 § FFT). När det gäller hemvärnssoldater och frivilliga ska underlag till Försäkringskassan enligt 11 kap. 2 § FFT i stället lämnas av Försvarsmakten (18 § FFH) respektive av Försvarsmakten i fråga om det militära försvaret och av MSB i övrigt (15 § FFF).

Dagpenningen beräknas utifrån den enskildes sjukpenninggrundande inkomst (SGI). Om den enskilde inte har någon fastställd SGI på grund av att reglerna om SGI inte är tillämpliga på honom eller henne, bestäms dagpenningen i stället utifrån den SGI som skulle ha fastställts för honom eller henne om bestämmelserna om SGI hade varit tillämpliga (2 kap. 2 § FFT). Reglerna i 25 och 26 kap. SFB gäller i sin helhet vid fastställande av SGI i ärenden om dagpenning.

Familjebidrag utges under vissa förutsättningar i form av familjepening, bostadsbidrag, näringsbidrag och begravningsbidrag. Ersättningarna utgår, med undantag för begravningsbidrag om familjepening redan beviljats, efter ansökan och prövning och i den mån behov kan anses föreligga (7 kap. 1-3 §§ FFT, jfr även 7 kap. 23 § FFT och prop. 1977/78:127 s. 36).

I FFH finns förmånsregler dels för när en hemvärnssoldat tjänstgör i hemvärnet under tid då hemvärnsberedskap inte råder, dels för när en hemvärnssoldat tjänstgör i hemvärnet under hemvärnsberedskap. I FFF, som innehåller regler om förmåner till frivilliga,

inklusive så kallad frivillig avtalspersonal, det vill säga bland annat den personal inom hemvärnet som har avtal för tjänstgöring enligt förordning om frivillig försvarsverksamhet, finns dels regler om förmåner i fredstid, dels regler om förmåner under höjd beredskap. Särskilda regler om förmåner för de som genomgår frivillig militär grundutbildning inom Försvarsmakten, så kallade rekryter, och för officersaspiranter med flera finns i förordning om militär grundutbildning respektive i officersförordningen. När det gäller förmånsregleringen hänvisar dock alla dessa förordningar i vissa avseenden till den reglering som finns i FFT.

Försäkringskassan får meddela ytterligare föreskrifter om verkställighet i fråga om bestämmande och utbetalning av dagpenning och familjebidrag, efter att ha gett Totalförsvarets plikt- och provningsverk, Försvarsmakten och MSB tillfälle att yttra sig (13 kap. 1 § 1 FFT).

I 4 § lag om handläggning av vissa ersättningar till den som tjänstgör inom totalförsvaret anges att i fråga om familjebidrag och dagpenning tillämpas vissa angivna bestämmelser i SFB om ändring och omprövning samt om överklagande och att beträffande familjebidrag tillämpas dessutom ytterligare vissa angivna bestämmelser i SFB.

I 3 § lag (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap anges att är Sverige i krig råder högsta beredskap. Är Sverige i krigsfara eller råder det sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av att det är krig utanför Sveriges gränser eller av att Sverige har varit i krig eller krigsfara, får regeringen besluta om skärpt eller högsta beredskap. I 7 § hemvärnsförordningen anges att vid höjd beredskap eller annars efter särskilt beslut av regeringen ska hemvärnet inta hemvärnsberedskap. Om Försvarsmakten hos regeringen har gjort framställning om hemvärnsberedskap och landets försvar eller säkerhet kräver att hemvärnet tas i anspråk omedelbart, får Försvarsmakten besluta om hemvärnsberedskap för tiden intill dess att regeringen meddelat beslut i frågan.

I 2-4 §§ lag (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m. anges att bestämmelserna i 15 och 16 §§ ska tillämpas vid behov om riket är i krig och att regeringen även får bestämma att dessa bestämmelser ska gälla om riket är i krigsfara eller det råder utomordentliga förhållanden av visst slag. Ett sådant beslut av regeringen ska underställas riksdagen inom en månad från utfärdandet. Föreskriften upphör att gälla, om den inte underställs riksdagen i rätt tid eller om riksdagen inte godkänner den inom två månader från den dag då underställningen skedde. I 15 § anges att om det är förenat med väsentliga olägenheter att låta utreda ett förvaltningsärende på det sätt som föreskrivits får ärendet utredas på något annat lämpligt sätt. I 16 §, som avser en förvaltningsmyndighets handläggning av ett ärende som avser myndighetsutövning mot enskild, anges att om en part är ur stånd att bevaka sin rätt eller om det finns något annat hinder för utredningen till följd av förhållanden som avses i 2 § första och andra styckena ska handläggningen skjutas upp om ärendet inte kan utredas tillfredsställande. Om ärendet kan utredas tillfredsställande får det handläggas och avgöras, om det är av synnerlig vikt för en part att ärendet avgörs eller om det föreligger andra särskilda skäl.

I 117 kap. 2, 3 och 9 §§ SFB anges att regeringen i krig, och i den mån förhållandena kräver det, får föreskriva att förmåner som administreras av Försäkringskassan inte ska betalas ut eller att sådana förmåner ska bestämmas enligt andra grunder eller i annan ordning än som gäller enligt lag eller annan författning. Detsamma gäller om riket är i krigsfara eller det råder utomordentliga förhållanden av visst slag. I ett sådant fall ska dock föreskrifterna underställas riksdagens prövning inom en månad från det de beslutades. Sker inte underställning eller godkänner riksdagen inte föreskrifterna inom två månader från det underställning skedde, upphör föreskrifterna att gälla.

En utredning om försvarsförmånerna bör tillsättas

En översyn av regelverket för försvarsförmånerna behövs

Försäkringskassan anser att det behövs en grundlig och samlad översyn av regelverket för försvarsförmånerna.

Enligt Försäkringskassan är regelverket för försvarsförmånerna svåröverskådligt. Det beror bland annat på att regelverket finns i flera olika lagar och förordningar. Dessa författningar har tillkommit vid olika tidpunkter. I vissa av författningarna görs i flera avseenden hänvisningar när det gäller förmåner och förmånsvillkor till andra delar av regelverket. Förmånsbestämmelserna skiljer sig också åt mellan de olika tjänstgöringsformerna. Regelverket involverar utöver det flera olika aktörer, bland annat flera myndigheter, när det gäller att tillhandahålla underlag och att besluta om och betala ut ersättningar och gränssnittet och ansvarsförhållandena mellan dessa olika aktörer är i vissa fall otydligt i lagstiftningen, vilket leder till tolkningsproblem, missförstånd om vem som ansvarar för vad och felaktig information till enskilda. Ett exempel på det är frågan om vem som är ansvarig för att betala ut dagpenning till frivilliga i fredstid (jfr 15 § FFF).

Regelverket för försvarsförmånerna är också i många avseenden svårt att tillämpa i övrigt. De olika förmånsförordningarna innehåller i vissa delar snarlika, men ändå olik utformade, förmånsvillkor för olika målgrupper (se 2 kap. 2 § och 7 kap. 2 och 3 §§ FFT, 2, 4 och 17 §§ FFH samt 2 och 12 §§ FFF), vilket ger upphov till tolkningsproblem. När det gäller de olikheter som finns i det nuvarande regelverket mellan olika förmånstagare kan särskilt noteras det förhållandet att totalförsvarspliktiga efter grundutbildningen har rätt till dagpenning och näringsbidrag medan det finns särskilda regler i fråga om hemvärnssoldaters och frivilligas rätt till näringsbidrag (7 kap. 3 § FFT, 17 § första stycket FFH och 12 § första stycket FFF, jfr även Förvaltningsrätten i Härnösands dom den 17 mars 2014 i mål 2654-13).

Regelverket för försvarsförmånerna är i vissa avseenden också otydligt när det gäller hemvärnssoldaters och frivilligas rätt till familjebidrag. Av bestämmelserna i 17 § första stycket FFH och 12 § första stycket FFF framgår det inte tydligt när denna rätt finns i förhållande till de olika typer av tjänstgöring som det kan vara fråga om och vad det är för olika typer av tjänstgöring som regleras i bestämmelserna.

I förmånsregelverket för försvarsförmånerna finns det också hänvisningar till vissa handläggningsregler i SFB som ska tillämpas. Dessa hänvisningar finns på flera olika ställen i regelverket (4 § lag om handläggning av vissa ersättningar till den som tjänstgör inom totalförsvaret, 2 kap. 2 § tredje stycket FFT och 12 kap. 1 § FFT). För olika försvarsförmåner gäller i viss mån olika hänvisningar till regler i SFB som ska tillämpas. Vissa av hänvisningarna till SFB ger även i sig upphov till tolkningsproblem.

Till det kommer att vissa av förmånsreglerna, av flera olika skäl, också i sig är komplexa och svåra att tillämpa på ett resurseffektivt sätt för Försäkringskassan redan i ett normalläge. Det gäller framförallt reglerna om dagpenning, som bland annat kräver en SGI-beräkning om en aktuell sådan inte redan finns, och reglerna om näringsbidrag.

Eftersom den nuvarande regleringen för försvarsförmånerna framförallt är i förordningsform och många av reglerna av äldre ursprung saknas för flera av reglerna också aktuella och relevanta förarbeten och således ett tolkningsstöd.

Särskilt om dagpenningen och SGI-beräkningen

För att få dagpenning utbetald krävs för närvarande ingen ansökan. I stället finns för dagpenningen en bestämmelse i 11 kap. 3 § FFT om att en totalförsvarspliktig som är berättigad till dagpenning ska till Försäkringskassan senast dagen före inryckningsdagen anmäla sådan ändring i sina inkomstförhållanden som påverkar

dagpenningens storlek. Vidare finns för dagpenningen ett aviseringsförfarande som innebär att Försäkringskassan får aviseringar från Totalförsvarets plikt- och prövningsverk eller Försvarsmakten om att en person har rätt till dagpenning. Detta sker i regel efter avslutad tjänstgöring.

Totalförsvarets plikt- och prövningsverk och Försvarsmakten kontrollerar inte innan denna avisering till Försäkringskassan sker om den enskilde vill få utbetalt dagpenning. Försäkringskassan har uppmärksammat att det på senare tid har blivit allt vanligare att den som är berättigad till dagpenning inte vill få dagpenningen utbetald, eftersom han eller hon har tagit ut semester eller komledighet under tjänstgöringen och då inte fått något inkomstbortfall. Detta ställer till problem för Försäkringskassan, som ofta får besked om detta först efter att utbetalningen redan har skett.

Enligt Försäkringskassans bedömning finns det inget rättsligt hinder för Försäkringskassan att betala ut dagpenning till en person även om denne inte har gjort någon inkomstförlust under tjänstgöringen. Syftet med dagpenningen har dock historiskt varit att ersätta inkomstbortfall (prop. 1975:37 s. 67 och s. 70), vilket inte blir fallet i en sådan situation.

Före den 1 juli 1994 fastställdes SGI i samband med att en försäkrad registrerades hos Försäkringskassan. Den försäkrade var sedan skyldig att anmäla till Försäkringskassan när inkomsterna förändrades. SGI:n ändrades vid varje tillfälle som den försäkrades inkomst förändrades. Förmåner beräknades således på en SGI som i princip alltid var bestämd i förväg. Så är dock inte längre fallet. Från och med den 1 juli 1994 gäller som huvudregel att en SGI fastställs först i samband med att någon begär eller är berättigad till en förmån (26 kap. 2 § SFB). Det innebär att många av de som är berättigade till dagpenning inte bedöms ha en aktuell SGI när rätten till dagpenningen uppstår. Till det kommer att rätten till dagpenning uppstår i samband med tjänstgöringen och, som framgått ovan, utan att någon ansökan ska ges in. Det i sig innebär att det inte finns något naturligt tillfälle för den som är berättigad till dagpenning att meddela ändrad inkomst i samband med att rätten till dagpenning uppstår. För att rätt ersättning ska utgå krävs att den som har rätt till dagpenning känner till reglerna och själv meddelar ändring i sina inkomstförhållanden till Försäkringskassan innan tjänstgöringen börjar (jfr 11 kap. 3 § FFT).

Vid tillkomsten av de ändrade reglerna om SGI uttalades i förarbetena (prop. 1993/94:59 s. 18) att regeringen senare avsåg att ändra förordningarna om ersättning till värnpliktiga och civilförsvarspliktiga men att det för dessa ersättningar av administrativa skäl bedömdes vara nödvändigt att den enskilde även i fortsättningen var skyldig att på förhand anmäla ändrade förhållanden.

I regelverket för försvarsförmånerna finns inte angivet vilken konsekvens det får om den enskilde inte i förväg har anmält ändrade inkomstförhållanden till Försäkringskassan. Någon vägledande praxis finns inte heller i denna fråga (jfr Förvaltningsrätten i Malmös dom den 16 november 2018 i mål nr 7520-17). Detta ställer till problem för Försäkringskassan i den praktiska hanteringen då det är oklart hur denna anmälningsskyldighet förhåller sig till Försäkringskassans utredningsskyldighet. Frågan om omfattningen av Försäkringskassans utredningsskyldighet uppkommer också då det redan finns en SGI registrerad sedan tidigare men den sedan tidigare fastställda SGI:n är flera månader gammal.

Ett annat problem som Försäkringskassan upplever i ärendena om dagpenning är att det på grund av att det inte finns något ansökningsförfarande i dessa ärenden inte heller alltid finns en aktuell adressuppgift till den enskilde.

Fastställandet av SGI enligt gällande regelverk är i sig också resurskrävande för Försäkringskassan redan i ett normalläge och förutsätter därutöver tillgång till uppgifter

och intyg som skulle kunna vara svåra att få fram i ett läge med hemvärnsberedskap och/eller höjd beredskap.

I förarbetena till det nuvarande regelverket anges att "handläggningen av ärenden om dagpenning är till största delen automatiserad", att "systemet är enkelt och tillförlitligt för den enskilde och rationellt och lättadministrerat för de handläggande myndigheterna" samt att "resursbehovet för försäkringskassorna är minimalt, eftersom den helt övervägande delen av ärendena hanteras maskinellt". Vidare anges däri att "i ett fåtal fall, där utredning erfordras" beräknas ersättningen manuellt (SOU 1990:26 s. 21 och s. 172).

Enligt Försäkringskassan är detta inte längre korrekt. Beräkningen av dagpenningen är visserligen som utgångspunkt en automatiserad process och cirka 40-45 procent av ärendena handläggs också på detta sätt. Resten av ärendena faller dock i dagsläget utanför denna process och måste då handläggas manuellt. Att ett ärende måste handläggas manuellt beror oftast på att det inte finns någon SGI som betraktas som aktuell fastställd för den enskilde.

Särskilt om reglerna om näringsbidrag

Den främsta anledningen till att ärendena om näringsbidrag är mycket resurskrävande för Försäkringskassan att handlägga redan i ett normalläge är att de bedömningar som måste göras för att rätten till näringsbidrag ska kunna bedömas är komplexa. För rätt till ersättning krävs också uppgifter och underlag som skulle kunna vara svåra att få fram i ett läge av hemvärnsberedskap och/eller höjd beredskap.

Som exempel på näringsbidragsregleringens komplexitet kan nämnas att det inledningsvis måste bedömas om den enskilde helt eller delvis har sin försörjning från en näring som drivs av honom/henne eller hans/hennes maka/e. I sådant fall kan näringsbidrag lämnas för lönekostnaden för särskilt avlönad arbetskraft som anlitas för att ersätta den enskilde under tjänstgöringen. Ett ytterligare villkor är att lönekostnaden är skälig och överstiger det genomsnittliga normala driftsöverskott som näringen kan beräknas lämna under den enskildes tjänstgöring. Vilken avkastning som kan anses normal för verksamheten bör enligt förarbetena framgå av deklareringshandlingar och kompletterande upplysningar (prop. 1977/78:127 s. 35). I de fall en verksamhet är nystartad innebär det att den enskilde i stället får redogöra för vilken typ av utgifter och inkomster som verksamheten hittills har haft och eventuellt bifoga utdrag ur de räkenskaper. Ett ytterligare villkor för att rätt till näringsbidrag ska föreligga i denna situation är att det kan antas finnas förutsättningar för fortsatt drift av näringen. Varken av författningstexten eller förarbetena framgår närmare vad som avses med detta rekvisit.

Rätt till näringsbidrag kan också finnas om näringen drivs av en juridisk person som den sökande eller hans/hennes maka/e äger aktier eller andelar i och som någon av dem eller båda tillsammans, huvudsakligen på grund av ägarintresset, har ett väsentligt inflytande över. En sammanvägd bedömning av alla omständigheter som talar för att den sökande eller hans/hennes maka/e driver näringsverksamhet ska göras. Redan i förarbetena har påtalats att det särskilt när det gäller aktiebolagen och de ekonomiska föreningarna kan uppstå en gränsdragningsproblematik när det gäller att bedöma om den sökande har ett väsentligt inflytande i företaget eller är att betrakta som enbart anställd i detta. Ett inflytande som grundar sig enbart på ett anställningsavtal kan aldrig ge rätt till näringsbidrag. Genom annat avtal kan dock samtidigt någon som saknar aktier eller andelar i företaget få en sådan rätt att använda den juridiska personens tillgångar att han eller hon kan betraktas som en självständig företagare. Om flera delägare i ett handelsbolag har ett avtal sinsemellan om vem som ska ha inflytande i bolaget, vem som ska sköta bolagets verksamhet och hur rörelsens överskott ska fördelas mellan bolagsmännen kan också rätt till näringsbidrag finnas (jfr prop.

1989/90:136 s. 6 ff.). Regleringen är svår att tillämpa i praktiken då ett mycket stort tolkningsutrymme bedöms finnas.

Om en näring inte kan drivas under den enskildes tjänstgöring men det finns förutsättningar för att fortsätta verksamheten efter tjänstgöringen, lämnas näringsbidrag för sådana kostnader under tjänstgöringstiden som är nödvändiga för att verksamheten ska kunna återupptas. Näringsbidrag bör i en sådan situation enligt förarbetena huvudsakligen ges för löpande omkostnader, exempelvis lokalhyror, räntekostnader, försäkringspremier, bilskatt, vissa fasta telefonavgifter och dylikt (prop. 1975:37 s. 20 och prop. 1977/78:127 s. 36). Även här finns således ett förhållandevis stort tolkningsutrymme.

Särskilt om reglerna om familjepenning och bostadsbidrag

Rätt till familjepenning och bostadsbidrag finns för totalförsvarspliktiga under grundutbildning som är längre än 60 dagar (7 kap. 2 § FFT) och för hemvärnssoldater och frivilliga, om tjänstgöringen ska pågå minst fyra dagar i följd och inte ger rätt till dagpenning eller rätt till lön enligt de grunder som gäller för anställd personal (17 § första stycket FFH och 12 § första stycket FFF). I vissa avseenden är det, som angetts ovan, otydligt när hemvärnssoldater och frivilliga de facto kan ha rätt till familjebidrag då det av dessa regler inte tydligt framgår när denna rätt finns i förhållande till de olika typer av tjänstgöring som det kan vara fråga om och vad det är för olika typer av tjänstgöring som regleras i bestämmelserna.

Bestämmelserna om familjepenning och bostadsbidrag är också komplexa och ärendena om dessa förmåner resurskrävande för Försäkringskassan att handlägga redan i ett normalläge. För rätt till ersättning krävs även uppgifter och underlag som skulle kunna vara svåra att få fram i ett läge av hemvärnsberedskap och/eller höjd beredskap.

Familjepenning och bostadsbidrag är, som framgått ovan, behovsprövade förmåner och beräknas således utifrån individuella förutsättningar där det också finns avräkningsregler. Som exempel på behovsprövningens komplexitet kan nämnas att denna görs med hänsyn till de inkomster som den sökande och dennes eventuella familj har. Vilka inkomster som ska räknas med och hur minskningen av bidragen ska ske beror på om den sökande bor ensam eller tillsammans med någon annan och i så fall med vem. Hur minskningen ska ske beror också på bland annat om rätten till familjepenning eller bostadsbidrag enbart finns för den sökande själv och en hemmavarande maka/e eller barn eller även för någon annan. Om den sökande har rätt till både familjepenning och bostadsbidrag ska varje bidrag därutöver lämnas med ett belopp som motsvarar bidragets andel av summan av familjepenning och bostadsbidrag före avräkning av den sökandes inkomst.

Som exempel på bostadsbidragsregleringens komplexitet kan särskilt nämnas att rätten till bostadsbidrag enligt huvudregeln utgår från folkbokföringen. Det finns också ett kvalifikationskrav och en kvalifikationstid för att få bostadsbidrag. Vidare varierar rätten till bostadsbidrag mellan olika boendeformer. Som huvudregel får bostadsbidraget inte heller överstiga vad som är en skälig bostadskostnad och vid bedömningen av det utgår man från olika boenderegioner. För vissa finns också möjlighet att få ett tillägg till bostadsbidraget, som förmodas täcka vissa fasta kostnader (7 kap. 18 § FFT). Detta belopp har dock inte uppdaterats med tiden.

Redan i ett normalläge är det svårt för Försäkringskassan att få in de handlingar som krävs för att rätten till bostadsbidrag ska kunna bedömas. Ofta saknas då en ansökan lämnas in hyreskontrakt, hyresaviser, överlåtelse- och köpekontrakt, låneaviser, lönebesked/kontoutdrag och, vid andrahandsboende, godkännande från bostadsrättsförening/fastighetsägare. Vid boende hos föräldrar lämnas ofta bara någon

dokumentation om den ersättning för boendet som betalas till föräldrarna in men inte underlag för föräldrarnas kostnader.

Särskilt om skyldigheten att anmäla ändrade förhållanden, underlag och uppgifter från andra aktörer och ansökan om familjebidrag

Nuvarande regelverk ställer, som framgått ovan, krav på att den enskilde senast dagen före inryckningsdagen ska anmäla till Försäkringskassan sådan ändring i sina inkomstförhållanden som påverkar dagpenningens storlek (11 kap. 3 § FFT). För att Försäkringskassan ska kunna betala ut dagpenning krävs också att myndigheten får in underlag från olika aktörer (11 kap. 2 § FFT, 18 § FFH och 15 § FFF).

Familjebidrag får endast om det finns särskilda skäl lämnas för den tid som ligger längre tillbaka än 30 dagar före den dag då ansökan kom in till Försäkringskassan (11 kap. 9 § FFT). Det är den enskilde, det vill säga den totalförsvarspliktige, hemvärnssoldaten eller den frivillige med flera, som har rätt till dessa förmåner som ska ansöka om förmånen, underteckna ansökan och samtidigt försäkra på heder och samvete att de lämnade uppgifterna är riktiga och fullständiga (11 kap. 5 § FFT). En enskild som tar emot ett sådant bidrag ska också omedelbart lämna Försäkringskassan uppgifter om nya omständigheter av betydelse för rätten till bidrag (11 kap. 6 § FFT). För att Försäkringskassan ska kunna bedöma rätten till familjebidrag krävs även att myndigheten får in uppgifter från olika aktörer (11 kap. 7 § FFT).

I en situation med hemvärnsberedskap och/eller höjd beredskap skulle det kunna bli problem för den enskilde att anmäla ändrade inkomstförhållanden för dagpenningen på angivet sätt och i rätt tid. Det skulle även kunna uppstå problem för Försäkringskassan med att få in de underlag som krävs för att kunna bevilja dagpenningen. Vidare skulle det kunna uppstå problem för den enskilde med att på egen hand ge in en ansökan om näringsbidrag, att utfärda en fullmakt åt någon annan eller i ett senare skede komplettera ansökan eller omedelbart anmäla ändrade förhållanden. Det skulle även kunna uppstå problem för Försäkringskassan med att få in de uppgifter som krävs för att bestämma rätten till och betala ut olika typer av familjebidrag. Den angivna tidsgränsen om 30 dagar skulle i en situation av hemvärnsberedskap och/eller höjd beredskap också kunna uppfattas som förhållandevis kort. I detta avseende kan nämnas att vissa remissinstanser, bland annat dåvarande Värnpliktsverket, i samband med översynen av familjebidragslagstiftningen 1977/78 ansåg att tidsfristen för retroaktivt utbetalande av familjebidrag borde utsträckas till tre månader från mottagandet av ansökan (prop. 1977/78:127 s. 80).

Sammantaget om varför en översyn av regelverket för försvarsförmånerna behövs

Försäkringskassan anser sammantaget att regelverket för försvarsförmånerna i flera avseenden är ett svåröverskådligt och svårtillämpat författningskomplex. Regelverket är också resurskrävande för myndigheten att handlägga redan i ett normalläge.

Som framgått ovan skulle i ett läge av hemvärnsberedskap och/eller höjd beredskap som innebär att hemvärnssoldater och totalförsvarspliktiga kallas in antalet ärenden om försvarsförmåner i form av dagpenning och näringsbidrag öka dramatiskt hos Försäkringskassan och detta skulle också kunna ske i stort sett på en och samma gång. I ett sådant läge skulle Försäkringskassan ställas inför flera stora utmaningar och det skulle bli mycket svårt, om ens vara möjligt, för Försäkringskassan att utifrån nuvarande regelverk hantera den ökande ärendeinströmningen på ett bra sätt. Det gäller både med beaktande av regelverkets systematik och det förhållandet att vissa av reglerna bedöms som otydliga och svåra att tillämpa redan i ett normalläge. Regelverket ställer därutöver upp krav på den enskilde och i handläggningen som skulle kunna bli svåra att uppfylla i ett läge med hemvärnsberedskap och/eller höjd beredskap.

Försäkringskassan anser, som framgått ovan, inte att det är tillräckligt att det redan inom ramen för gällande rätt finns viss särreglering för krig, krigsfara och utomordentliga

förhållanden av visst slag och ett visst utrymme för regeringen att i en sådan situation, i vissa fall och i vissa avseenden, föreskriva om undantag från det ordinarie regelverket när det gäller försvarsförmånerna. Regler om vad som i sak ska gälla i en sådan situation bör i stället så långt möjligt beredas grundligt och beslutas på förhand, under normala förhållanden. Enligt Försäkringskassan är det också viktigt att det regelverk som ska tillämpas i en sådan situation är systematiskt och tydligt samt så enkelt, praktiskt och resurseffektivt som möjligt att handlägga samtidigt som det upplevs som rättvist och har en positiv inverkan på de förmånsberättigades inställning till tjänstgöringen.

Försäkringskassan anser, mot den bakgrund och problembild som beskrivits, att det behövs en grundlig och samlad översyn av regelverket för försvarsförmånerna. Försäkringskassan föreslår därför att regeringen tillsätter en utredning om försvarsförmånerna.

Vilka överväganden bör göras?

Ett övergripande syfte med den utredning som föreslås bör vara att analysera om det finns behov av att göra ändringar i det befintliga regelverkets systematik och/eller innehåll. I denna del bör särskilt analyseras om

- den nuvarande systematiken för regelverket för försvarsförmånerna är ändamålsenlig eller om det vore mer praktiskt att samla samtliga eller delar av dessa förmånsregler i en gemensam författning eller i vart fall i färre författningar och på så sätt få till stånd en mer koncentrerad och förenklad författningsreglering,
- gränssnittet mellan de olika aktörer, bland annat flera myndigheter, som är involverade i hanteringen med att tillhandahålla underlag och att besluta om och betala ut ersättningar är tillräckligt tydligt eller om ansvarsförhållandena behöver tydliggöras i någon eller några delar,
- de olikheter i förmåner som finns i det nuvarande regelverket mellan olika förmånstagare är berättigade eller om det skulle vara möjligt och önskvärt att införa ett regelverk som är mer likartat för olika förmånstagare,
- anmälningsförfarandet i 11 kap. 3 § FFT borde tas bort och ersättas med ett ansökningsförfarande även för dagpenningen som kombineras med det aviseringsförfarande för tjänstgöringstid som redan finns i dag,
- det finns behov av att förtydliga vissa av förmånsbestämmelserna om familjebidrag, särskilt reglerna om näringsbidrag, och
- det finns behov av vissa särskilda handläggningsregler för försvarsförmånerna i stället för de hänvisningar till regler i SFB som ska tillämpas som för närvarande finns (se till exempel 2 kap. 2 § tredje stycket FFT, 12 kap. 1 § FFT och 4 § lag om handläggning av vissa ersättningar till den som tjänstgör inom totalförsvaret).

När det gäller frågan om ett eventuellt ansökningsförfarande även för dagpenningen anser Försäkringskassan att denna fråga bör övervägas särskilt noggrant. Detta bland annat mot bakgrund av att det har blivit allt vanligare att de som har rätt till dagpenning inte vill ha dagpenningen då de inte har gjort någon inkomstförlust under tjänstgöringen. Fördelen med ett ansökningsförfarande även för dagpenningen i ett normalläge skulle vara att endast de som anser sig vara i behov av dagpenningen, eftersom de gjort en inkomstförlust, då skulle komma att ansöka om dagpenning. Ett sådant system skulle även vara mer förenligt med de ursprungliga syftena med dagpenningen, det vill säga att kompensera för en inkomstförlust (prop. 1975:37 s. 67 och s. 70) och också troligen bli kostnadsbesparande för statskassan. En annan fördel skulle vara att Försäkringskassan redan i samband med en sådan ansökan skulle få in aktuella inkomstuppgifter för SGI-beräkningen och en aktuell adressuppgift. Kombinerat med en avisering från Totalförsvarets plikt- och provningsverk eller Försvarsmakten om faktiskt deltagande i tjänstgöring skulle en sådan ansökan således kunna utgöra grund för en mer korrekt utbetalning av dagpenning från Försäkringskassan.

Inom ramen för den föreslagna utredningen bör det också undersökas hur regelverket för försvarsförmånerna är systematiserat och utformat i andra relevanta länder, såsom våra nordiska grannländer.

Ett annat övergripande syfte med den utredning som föreslås bör vara att analysera i vilken mån det nuvarande regelverket för dagpenning och de olika familjebidragen är möjligt att tillämpa även i en situation med hemvärnsberedskap och/eller höjd beredskap. Det bör i denna del analyseras om det i vissa avseenden och i så fall vilka behövs särskilda undantagsregler för en sådan situation och hur dessa regler i så fall bör utformas. Som exempel på frågeställningar som särskilt behöver analyseras kan nämnas följande.

- *Om det finns anledning att införa en särskild undantagsregel som förenklar beräkningen av dagpenningen.*

Ett alternativ till den nuvarande ordningen när det gäller beräkningen av dagpenning skulle kunna vara att vid hemvärnsberedskap och/eller höjd beredskap möjliggöra för en beräkning av SGI på ett förenklat sätt. Ett annat alternativ skulle kunna vara att för en sådan situation införa regler som helt frikopplar dagpenningen från SGI och i stället gör dagpenningen till en schablonersättning.

I samband med övervägandena om en förenklad beräkningsregel för dagpenningen behöver det beaktas vilka konsekvenser olika beräkningssätt kan få för olika grupper.

- *Om det finns anledning att införa särskilda undantagsregler som förenklar bedömningen av rätten till näringsbidrag och beräkningen av denna ersättnings storlek.*

Ett alternativ till gällande regelverk skulle kunna vara undantagsregler som i ett läge med hemvärnsberedskap och/eller höjd beredskap möjliggör schablonberäkningar av näringsbidrag.

- *Om det finns anledning att införa särskilda undantagsregler som förenklar bedömningen av rätten till familjepenning och bostadsbidrag samt beräkningen av dessa ersättnings storlek.*

Ett alternativ till nuvarande regelverk skulle kunna vara undantagsregler för ett läge med hemvärnsberedskap och/eller höjd beredskap som bland annat möjliggör schablonberäkningar av familjepenning och bostadsbidrag och som begränsar eller upphäver de avräkningsregler som finns samt förenklar eller upphäver regeln om familjepenning i förhållande till underhållsstöd i 11 kap. 8 § andra stycket FFT.

- *Om det behövs särskilda undantagsregler när det gäller ansökan om familjebidrag, underlag och uppgifter från andra aktörer samt skyldigheterna att anmäla ändrade förhållanden inom viss tid.*

Bland annat skulle det kunna finnas anledning att införa en regel som i en situation med hemvärnsberedskap och/eller höjd beredskap utökar den angivna tidsgränsen för retroaktivt utbetalande av familjebidrag till fler än 30 dagar.

- *Förfarandet för att aktualisera eventuella undantagsregler, det vill säga i vilken mån och i så fall på vilket sätt ett särskilt beslut om att de ska träda i kraft bör fattas.*

Övrigt

Försäkringskassan har inför inlämnandet av denna framställan informerat Försvarsmakten om framställan och dess innehåll.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Nils Öberg i närvaro av överdirektör Maria Rydbeck och rättschef Marie Axelsson. Föredragande har varit Susanne Hansson.

Försäkringskassan

Nils Öberg
Generaldirektör

Susanne Hansson
Föredragande

Adress
Försäkringskassan
103 51 Stockholm
Webbplats
forsakringskassan.se

Telefonnummer
08-786 90 00
Organisationsnummer
202100-5521